

ONDARA: DELS ORÍGENS A 1900

Robert Miralles

Ajuntament d'Ondara, 17 x 24

cm, 536 pp.

Ondara, 2013

Des que, a finals del segle XIX, l'historiador denier Roc Chabàs va publicar els dos volums de la seua monumental obra sobre història de Dènia, hem hagut d'esperar quasi cent anys per veure editades algunes històries locals d'alguns pobles de la Marina Alta, com Calp (aquest a 1947 i 1989), Pedreguer, Gata, Poble Nou de Benitatxell, Xàbia, el Verger, la Xara o Benimeli, entre altres, els quals han vist editades monografies sobre el seu esdevenir històric amb

més rigor unes que altres, és cert, i no sempre com a producte d'una profunda investigació històrica, segons demanen els nostres temps. Ara ja no es poden – no es deuen – escriure treballs sobre el passat sense conèixer les metodologies pròpies de la ciència històrica, ja siga de caràcter local o d'abast més ampli.

A poc a poc des de les universitats van acceptant la idea que les històries locals, o microhistòria, són una pedra més per a alçar l'edifici d'una història general. Tant de bo que tots els pobles tingueren la seua monografia local; així seria molt més fàcil per als historiadors arribar a conclusions generals més concloents i amb criteris més fonamentats.

El llibre que ens ocupa és el producte de quasi tota una vida del seu autor, Robert Miralles, dedicada en bona part a la investigació i cerca de materials per a bastir l'immens edifici que és aquesta història d'Ondara (l'autor prefereix dir que ell presenta un "recull d'històries sobre Ondara"). Obres com aquestes hui se solen plantejar entre diversos autors, cadascun dels quals s'encarreguen d'un període històric. Però Miralles fa tants anys que s'hi dedica que, sense ser especialista en períodes determinats, coneix a fons tot el que s'ha publicat sobre Ondara durant molt de temps, d'autors fins i tot molt antics. I això és el que ell mateix diu: recollir el que altres han escrit i, per altra banda, aportar tota la seua investigació inèdita, que

és molta i molt important, tant la procedent d'arxius com la obtinguda de persones interessades en l'empresa que portava a cap l'autor.

La presentació d'aquest material, després de dos apartats dedicats a l'escenari on es desenvolupa el procés històric, és la tradicional cronològica, però l'encapçalament dels capítols i subcapítols es fa d'una manera atractiva, que et convida a llegir-los: "I ara, els romans", "parlar i resar", "Ondara amb els braços oberts", "Un marquès apurat"..... A això s'ha d'afegir també l'acuradíssima presentació dels grans capítols que, per cada època, tenen un mateix color a la vora exterior de les pàgines, amb la qual cosa resulta més fàcil trobar el període que el lector està buscant.

Hem notat a faltar una bibliografia al final del llibre amb la relació dels autors i llibres consultats, tot i que apareixen en les notes a peu de pàgina en cada una de les cites. També haguera estat desitjable que a l'índex cada capítol i subcapítol portara el núm. de pàgina on s'hi pot localitzar per a millor comoditat del lector a l'hora d'anar a un capítol o tema concret. Aquestes "carències", mínimes, no lleven, però, cap mèrit al conjunt de l'obra, que és molt gran.

Com a conclusió, crec que estem davant d'una obra monumental sobre Ondara (amb més de 500 pàgines), amb un grandíssim cabdal d'informació pròpia del mateix autor

i d'altres investigadors, que fan d'aquest una obra imprescindible no sols per a conèixer la vida passada dels ondarencs sinó també la de molts pobles de la Marina Alta per la seua contextualització espacial àmplia. Esperem la segona part del llibre que Miralles està preparant sobre el segle XX que, segur, arrodonirà el "bon faire" investigador de l'autor que ha quedat palès en aquest llibre.

Joan Ivars Cervera